

Fundusze Europejskie

W stronę czystego powietrza - działania, wyzwania i perspektywy -

Tomasz Pietrusiak
Zastępca Dyrektora
Departamentu Środowiska
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

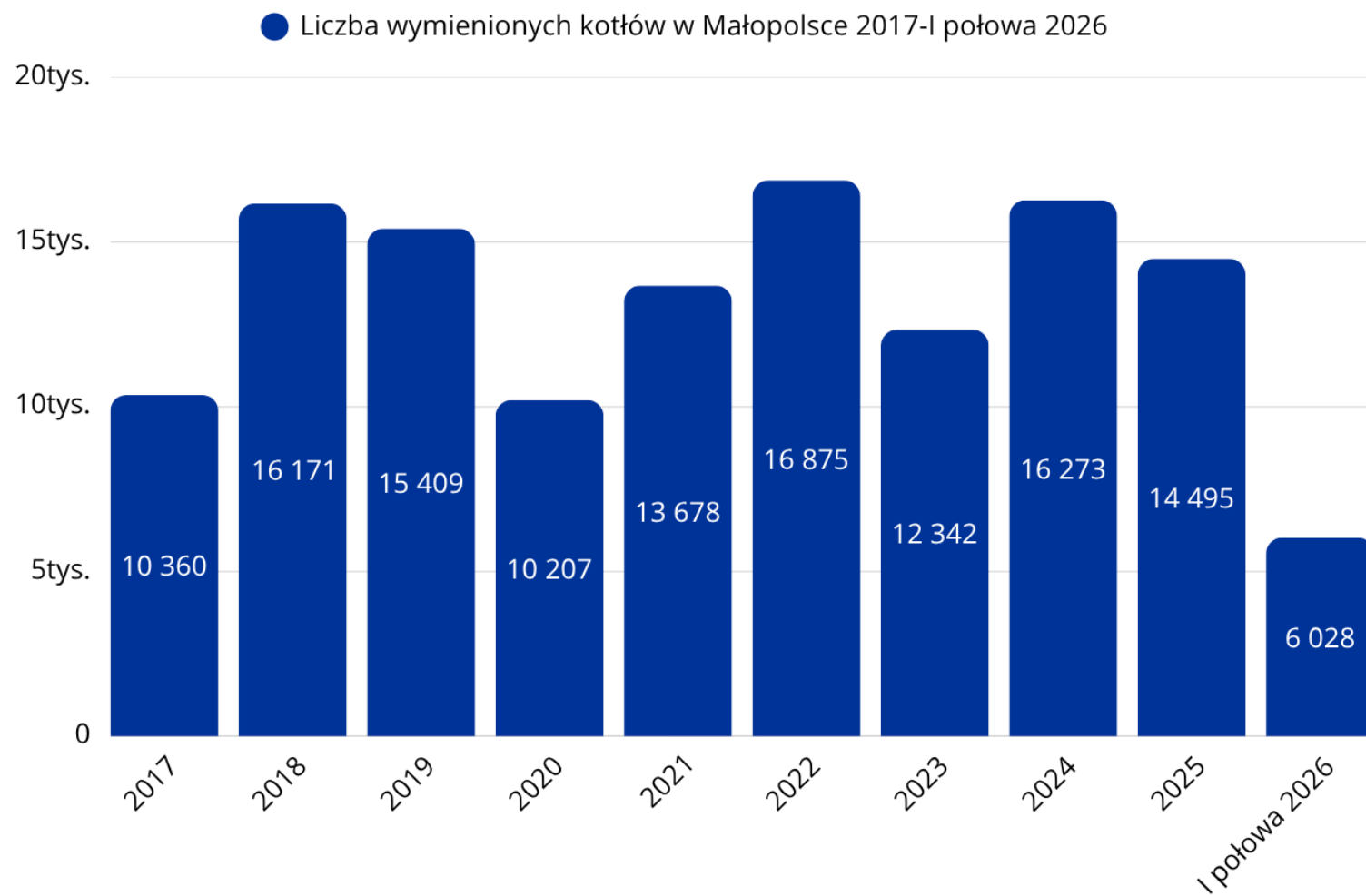

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

 MAŁOPOLSKA

131 838
wymienionych kotłów w Małopolsce od 2017 r. do połowy 2026 r.

Wymiana źródeł ciepła w Małopolsce – skala wyzwań

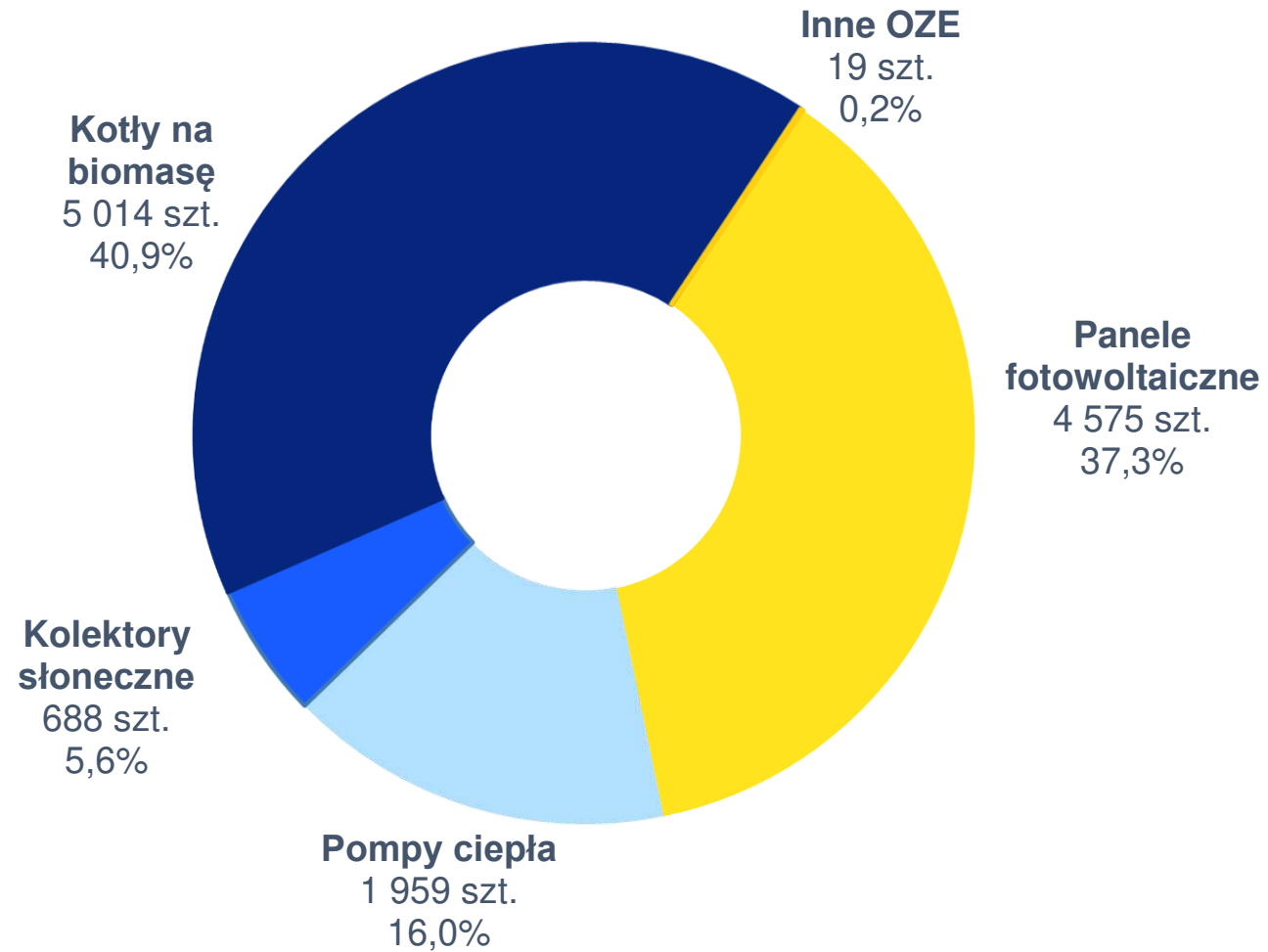
- **ponad 156,5 tys.**
budynków ogrzewanych wyłącznie źródłami pozaklasowymi c.o. na paliwa stałe
- **ponad 83 tys.**
budynków ogrzewanych wyłącznie kotłami 3. i 4. klasy
- **ponad 240 tys.**
budynków ogrzewanych wyłącznie źródłami c.o. na paliwa stałe poniżej 5. klasy
- **ponad 224 tys.**
budynków ogrzewanych wyłącznie źródłami c.o. niskoemisyjnymi lub bezemisyjnymi

Poziom wypełnienia CEEB w Małopolsce – **76,61%**

Źródło: GUNB, Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB), stan na 19.09.2026 r.

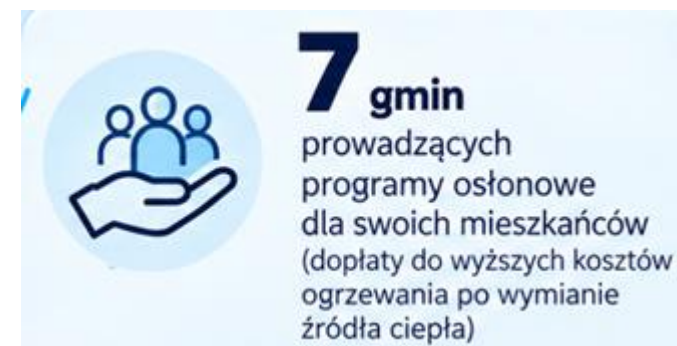

Struktura nowych instalacji OZE w Małopolsce

W 2025 roku w gminach zainstalowano łącznie 12 255 odnawialnych źródeł energii

Realizacja POP w Małopolsce | 2025

Główne zadania gmin zapisane w POP

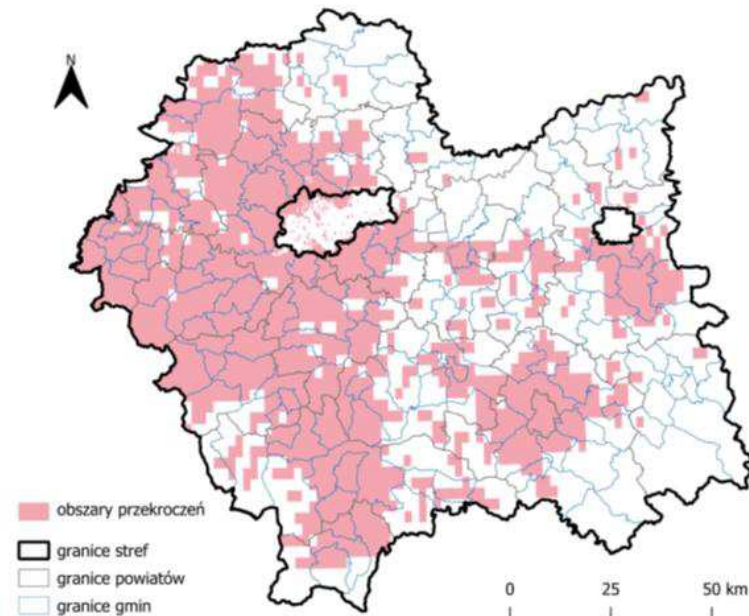

Jakość powietrza w województwie małopolskim

Pogorszenie jakości powietrza w porównaniu z 2024 r. -> odnotowano wzrost stężeń zanieczyszczeń na większości stacji pomiarowych:

- PM_{2,5} - przekroczenie średniorocznego poziomu pyłu stwierdzone w Nowym Sączu,
- PM₁₀ - dopuszczalna liczba dni z przekroczeniem normy PM₁₀ stwierdzona na 8 z 20 stacji pomiarowych,
- Benzo(a)piren - przekroczenia poziomu docelowego B(a)P w pyle PM₁₀ stwierdzone na wielu obszarach regionu (*mapa*).

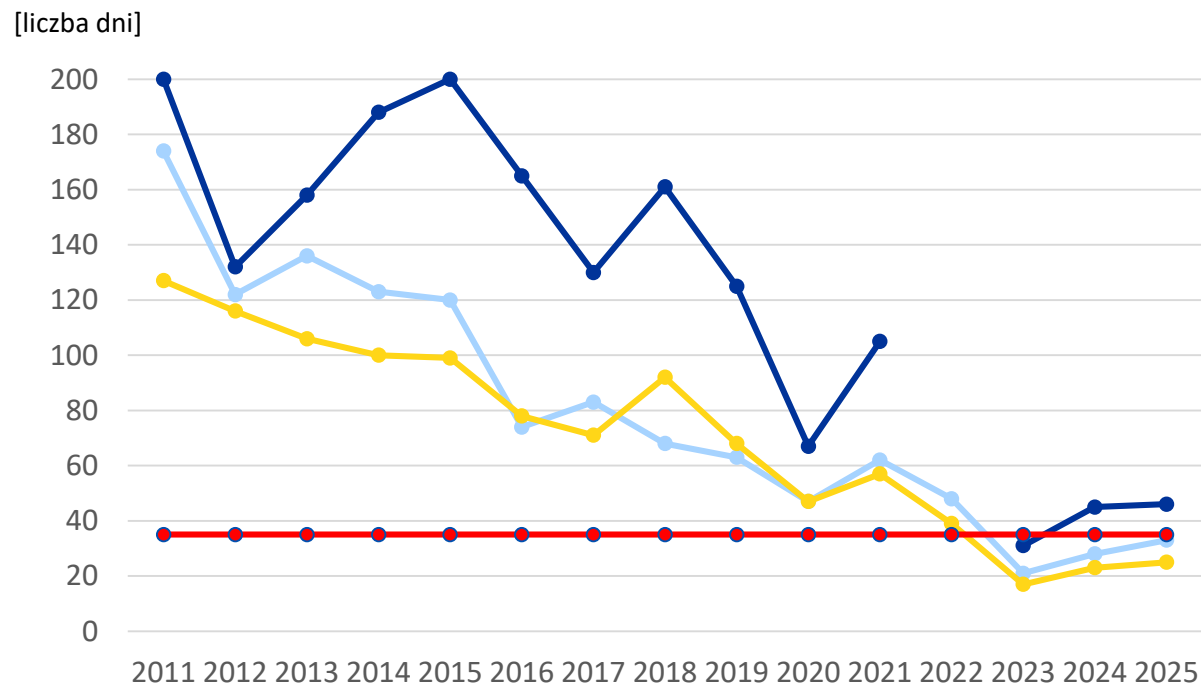
Średnie stężenia pyłu PM₁₀ w sezonach grzewczych

Jakość powietrza w województwie małopolskim - pył PM10

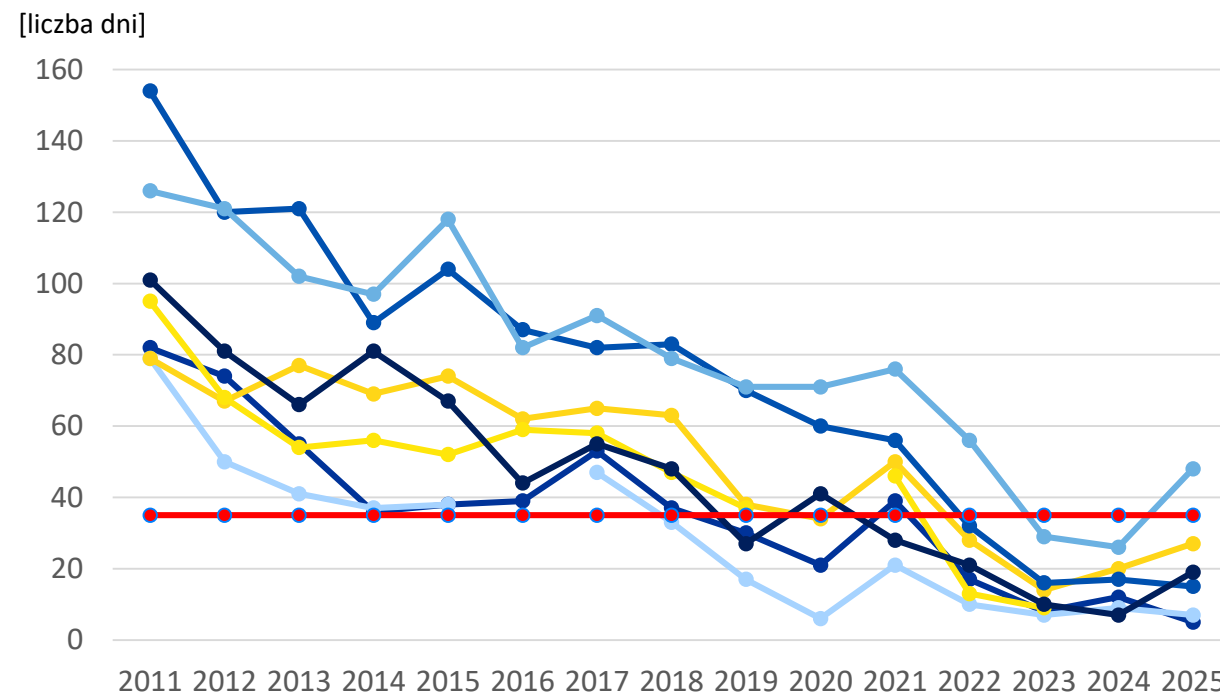
Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu dobowego
pyłu PM10 w latach 2011 - 2025

Kraków

● Kraków, Aleja Krasińskiego
● Kraków, ul. Bulwarowa
● Kraków, Kurdwanów
● Poziom dopuszczalny - 35 dni

Małopolska

● Tarnów, Bitwy pod Studziankami
● Bochnia
● Nowy Sącz
● Zakopane
● Gorlice
● Skawina
● Trzebinia
● Poziom dopuszczalny - 35 dni

Wsparcie transformacji energetycznej gmin województwa małopolskiego

- projekt współfinansowany z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027

Zadania w ramach projektu

**Działanie 2.5 Wdrażanie
Programu ochrony
powietrza**

**Całkowita wartość
projektu:
22 028 132,54 PLN**

**Zakończenie realizacji:
grudzień 2028 r.**

Kampania Województwa Małopolskiego wspierająca zdrowie małopolskiej Rodziny!

Kampania realizowana poprzez:

- emisję **spotów video** w telewizji, komunikacji publicznej na terenie Krakowa, Kolejach Małopolskich,
- emisję **spotów w rozgłośniach radiowych**,
- publikację **artykułów** w czasopiśmie oraz w Internecie,
- publikację **ogłoszenia w prasie** regionalnej i lokalnej oraz w Internecie,
- organizację **spotkań z mieszkańcami** (Pustynia Błędowska oraz Nowy Targ),
- **plakaty** dla gmin i powiatów.

„Czas na zdrową zmianę! Wymień urządzenie grzewcze na nowe!”

I odsłona: 01.06.2026 r. – 28.06.2026 r.

II odsłona: 01.09.2026 r. – 28.09.2026 r.

Grupy szczególnie narażone i wrażliwe

**Dzieci
i niemowlęta**

Kobiety w ciąży

Osoby starsze

**Osoby z chorobami
układu oddechowego,
krążenia i alergiami**

**Osoby aktywne
na zewnątrz i narażone
zawodowo**

Układ oddechowy

kaszel, duszność,
zaostření astmy i POChP
częstsze infekcje

Układ krążenia

zawał serca, choroba
wieńcowa, nadciśnienie,
większe ryzyko udaru

Układ nerwowy

wpływ na rozwój
układu nerwowego
dzieci, problemy
z koncentracją

Nowotwory

zwiększone ryzyko
nowotworów, w tym
raka płuca

Reakcje alergiczne

nasilenie alergii,
nieżyty nosa, zapalenia
spójówek

Wpływ na rozwój płodu i dzieci

niższa masa urodzeniowa,
większa podatność
na choroby

Raport „Od diagnozy do działania.

Polki i Polacy o politykach na rzecz czystego powietrza”

Mieszkańcy Małopolski dostrzegają związek między zanieczyszczeniem powietrza, a zdrowiem

aż 90%

badanych uważa, że może szkodzić zdrowiu i prowadzić do chorób przewlekłych.

Najważniejsze korzyści z poprawy jakości powietrza wg mieszkańców:

37% Ochrona zdrowia

25% Ochrona środowiska

21% Wydłużenie średniej długości życia

Mimo, że niemal **połowa** badanych ocenia lokalną jakość powietrza jako dobrą, **zanieczyszczenie powietrza pozostaje rozpoznawalnym zagrożeniem zdrowotnym.**

Wymiana pieców przez mieszkańców Małopolski

Raport „Od diagnozy do działania. Polki i Polacy o politykach na rzecz czystego powietrza”

Główne bariery, które powstrzymują mieszkańców przed wymianą pieca

Brak środków

wysokie koszty inwestycji

Niedostępne dotacje

brak wiedzy lub trudności w uzyskaniu wsparcia

Obawy o remont

stan techniczny i dodatkowe wydatki

Niepewność

ceny energii, nowe technologie i wykonawcy

Mieszkańcy popierają
szybkie spełnienie norm
jakości powietrza
76%
oczekuje zdecydowanych
działań samorządów

Co może pomóc?

Łatwiejszy dostęp do wsparcia

dostosowanie kryteriów do potrzeb mieszkańców

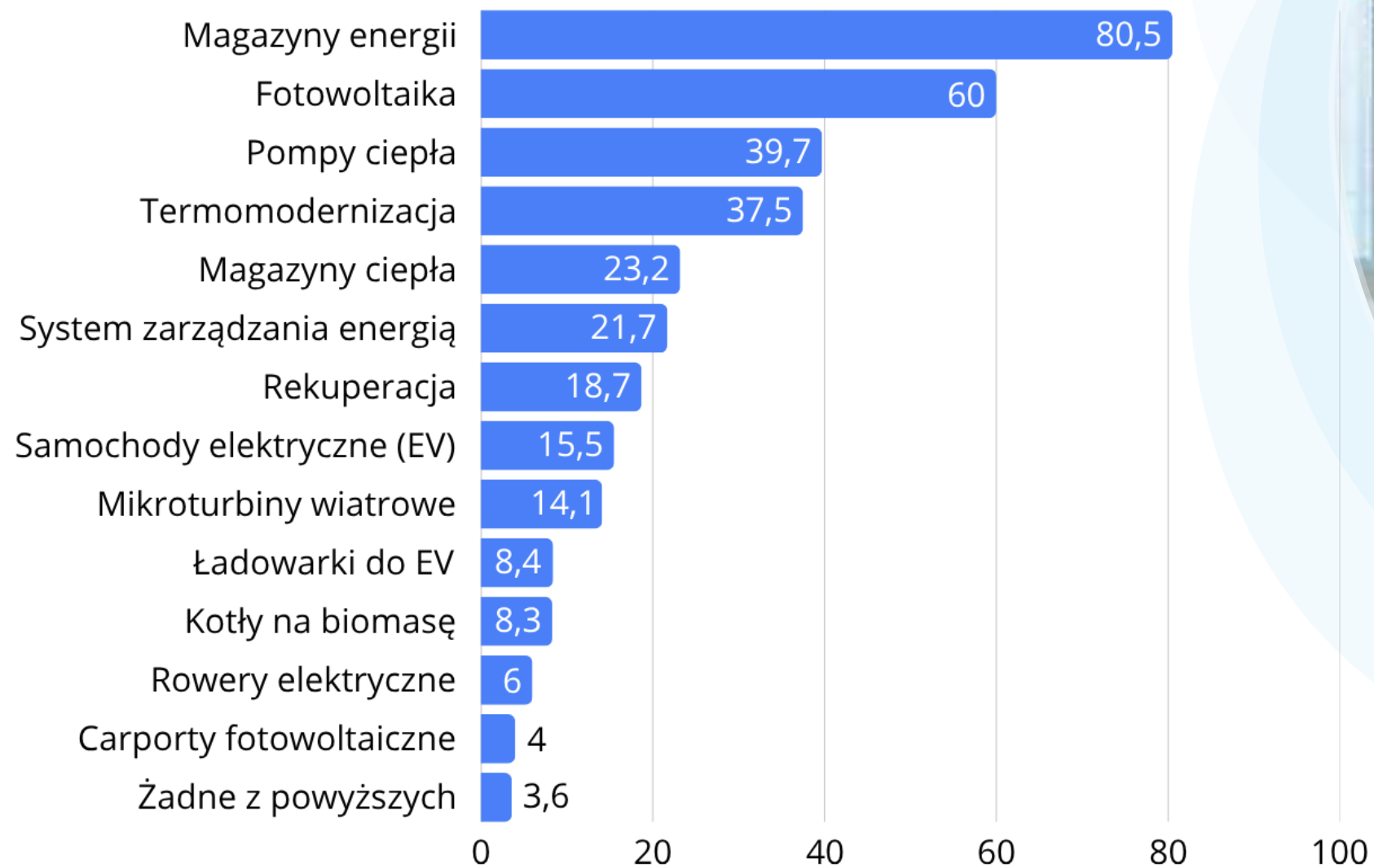
Proste informacje i procedury

jasne komunikaty i zrozumiałe informacje o dotacjach, obowiązujących przepisach i krokach do wymiany pieca

Doradztwo i zaufanie

wsparcie ekspertów np. ekodoradców, budowanie zaufania do programów i instytucji

● Na co chcemy dotację w 2026 roku?

Źródło: Ankieta GLOBENERGIA, 2026 r. (N=2508). Uczestnicy mogli wskazać max. 5 technologii

Dyrektywa 2024/2881

w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (AAQD)

przyjęta 23 października 2024 roku

- **Nowe, znacznie zaostrzone poziomy dopuszczalne zanieczyszczeń** powietrza oraz wymogi redukcji średniego narażenia do osiągnięcia do 2030 r.
- **Rozszerzenie systemu monitoringu** i oceny jakości powietrza - pomiar nowych zanieczyszczeń, zwiększenie liczby stacji, większe wymagania dla modelowania.
- **Nowe plany działania na rzecz jakości powietrza**, włączenie zainteresowanych stron w opracowanie planów działania i programów ochrony powietrza.
- **Zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości** i rekompensat za szkody dla zdrowia ludzkiego.

Dyrektywa 2024/2881
w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (AAQD) - NORMY

NORMY JAKOŚCI POWIETRZA				
Zanieczyszczenie	Okres odniesienia	Obecne normy (UE)	Nowe normy (od 2030 r.)	Zalecenia WHO
Pył zawieszony PM10 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Średnie roczne stężenie	40	20	15
	Średnie dobowe stężenie	50	45	45
	Dopuszczalna liczba dni z przekroczeniami	35 dni/rok	18 dni/rok	3–4 dni/rok
Pył zawieszony PM2,5 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Średnie roczne stężenie	25	10	5
	Średnie dobowe stężenie	Brak normy	25	15
	Dopuszczalna liczba dni z przekroczeniami	Brak normy	18 dni/rok	3–4 dni/rok
Benzo(a)piren (ng/m^3)	Średnie roczne stężenie	1	1	Brak zalecenia
Dwutlenek azotu (NO_2) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Średnie roczne stężenie	40	20	10
	Średnie dobowe stężenie	Brak normy	50	25
	Dopuszczalna liczba dni z przekroczeniami (normy dobowej)	Brak normy	18 dni/rok	3–4 dni/rok
	Stężenie godzinowe	200	200	Brak zalecenia
	Dopuszczalna liczba godzin z przekroczeniami (normy godzinowej)	18 godzin/rok	3 godziny/rok	Brak zalecenia

Programy ochrony powietrza - przepisy przejściowe

Poselski projekt ustawy
o przedłużeniu terminu obowiązywania obecnych Programów Ochrony Powietrza
- etap konsultacji społecznych -

- **Stan obecny:** obowiązujące programy ochrony powietrza przewidują działania naprawcze do 2026 r.
- **Proponowana zmiana:** przedłużenie ich obowiązywania do ustanowienia nowych programów lub osiągnięcia wymaganych poziomów jakości powietrza, nie dłużej niż do 31 grudnia 2028 r.
- **Cel:** zachowanie ciągłości działań naprawczych i uniknięcie kosztownego opracowywania programów na krótki okres przejściowy.
- **Status:** poselski projekt ustawy opublikowany na stronach Sejmu.
- **Co dalej:** analiza projektu i zgłoszenie uwag w trakcie konsultacji.

Konsultacje
społeczne
11 listopada 2026 r.

Fundusze Europejskie

Dziękuję za uwagę!

powietrze@umwm.malopolska.pl

transformacja@umwm.malopolska.pl

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA